

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 5 kron, za Ogrsko 6 kron 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 7 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne št. se prodajajo po 10 v.

Uredništvo in upravitelstvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojše št. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmetički stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2-50 za 1/64 strani K 1— Privečkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 22.

V Ptuj, v nedeljo dne 3. junija 1917

XVIII. letnik

Bodimo Avstrijci!

Par besed hočemo izpregovoriti, to pa ravno na dnev, ko se avstrijska državna zbornica po dolgem času zopet otvori. Časi so preneseni, da bi poslanci po stari navadi brskali v malenkostih; zato bi želeli mi in z nami gotovo vso ljudstvo, da ne postane državna zbornica zopet prizorišče narodnjaških komedij, medsebojnih brezplodnih prepиров in državo sramotečih orgij. Kajti danes ne gledamo samo mi na državno zbornico, marveč oči celega sveta, tudi nam sovražnega sveta so nanjo obrnjene. Ko bi torej ta zbornica sedaj svoje odgovornosti polne naloge ne razumela, ko bi se zopet na staro pot podala, potem bi bilo pač bolje, ako se jo razpusti in razžene. Demokratična misel, ki bi morala biti temelj vsaki državni zbornici, ne sme biti korumpirana!

Žal, da se že zdaj množijo znaki, da bodo gotove skupine poslancev in državni zbornici staro nevarno igro pričele. Ne govorimo samo o Čehih, ki trkajo danes nakrat na svojo „državno pravo“, namesto da bi pošteno obžalovali grde napake svoje prejšnje politike. Ne govorimo o Poljaki, ki igrajo še istotako nejasno vlog in se pripravljajo na boj za gališko samoupravo, medtem ko hočejo Rusini to željo preprečiti. Ne govorimo o raznih drugih narodnostih, ki poskušajo z vsemi sredstvi svoje bolj ali manj neopravičene ali pretirane cilje doseči. Omeniti hočemo le na kratko, da se zastopniki slovenskega ljudstva, po večini torej klerikalni poslanci, pripravljajo na čudne borbe, katere po našem mnenju ne bodoje koristile ne ljudstvu, ne državi. Za te slovenske poslance postalo je namreč „jugoslovansko vprašanje“ pereče. In zdaj, ravno zdaj v tretjem letu svetovne vojne, pred najhujšimi odločilnimi boji, ravno zdaj hočejo to sicer še presneto mistično in megleno „jugoslovansko vprašanje“ rešiti. Ravno sedaj torej! Radovedni smo, v kakšnih oblikah se bode to „delo“ pričelo in izvrševalo. Na vsak način pa protestiramo že

danes odločno proti temu, da bi se na podlagi želj posameznih klerikalnih in šovinističnih poslancev razpravljalo o usodi slovenskega ljudstva na način, ki je temu ljudstvu samemu tuj in nerazumljiv. Razkosavanje kronovin v zmislu gotovih „jugoslovanskih“ programov, ki so nam prinesli itak dovolj nesreče, ne sme biti predmet razprav državne zbornice.

Caveant consules! Slovenski poslanci naj pomislijo, da jih ljudstvo vidi in čuje, da jih bode kritikovalo in sodilo. Ljudstvo ne zahteva zdaj brezplodne „jugoslovanske“ politike, marveč zahteva gospodarskega dela, da se zacelijo rane svetovne vojne, da se ljudstvu pomaga zopet k višku, da se vsem stanovom pot bodočnosti ogladi; — ljudstvo zahteva močno, složno Avstrijo, ki imponira sovražniku in ki temelji na lastni sili svojih narodov, — in ljudstvo zahteva od svojih zastopnikov, da delujejo ti z vsemi kripļji nato, da se čimpreje uresniči pošten, častni in zmagoviti mir.

Bodimo Avstrijci!

Svetovna vojska.

Zopetno divjanje Sočine bitke.

Avstrijsko uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Dunaj, 24. maja. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Na mnogoštevilnih točkah fronte razvil je sovražnik po višano bojovno delovanje.

Italijansko bojišče. Od večeraj opoldne divja Sočina nanovo z nenavadno ljutostjo. Naval sovražnih množic obrača se sedaj proti celi 40 kilometrov široki fronti od Plave pa do morja. Na mnogih točkah tudi ponoči v bojih ni bilo odmora. V prostoru gore Kuk, pri Vodici in proti Monte Santu metal je sovražnik popoldne

svoje naskočne kolone v bitko. Kar je izhodno gore Kuk prodiralo, postalo je žrtev našega uničevalnega ognja. Pri Vodich razbili so se sovražni napadi na hrabrosti večinoma iz vzhodne Galicije in Bukovine izviraajočih infanterijskih regimentov št. 24 in 41. Pri klostru Monte Santo zamogel je sovražnik naše z bobenskim ognjem razrušene jarke prekoračiti; bil je pa od takoj došlih ojačenj prijet, na njegove rezerve nazaj vržen in s temi vred od naših topov čez hrib navzdol spoden. V istih urah izjalovila sta se vzhodno od Gorice dva mogočna italijanska množinska navala deloma v bližinskem boju proti naši hrabri infanteriji. Posebno ljuto in trdovratno se je borilo na bojiščih kraške visoke planote. Od začetka dneva sem ležale so tukaj naše postojanke in za njimi ležeče ozemlje v bobenskem ognju sovražnih topov vseh vrst. Proti opoldnu zapričel je pri Kostanjevici prvi sovražni infanterijski napad. Bil je zavrnjen. Popoldne izbruhnili je mogočni italijanski napad proti celi fronti kraške visoke planote. Valovje za valovjem podil je sovražnik med Fajti Hribom in morjem zoper naše črte. Kjer se je ena sovražna kolona razbila, stopila je nova na njeno mesto. Napad in protinapad sta zadela drug na drugega. Tako je trajala borba do večera v nespremenjeni sili. Dobiček na ozemlju zamogel je sovražnik doseči le na širokem oddelku od Jamiane, kjer smo morali svoje čete za en kilometer nazaj vzeti. Povsod drugod smo obdržali svoje postojanke v vsej njih razširjenosti. Ogrski armadni regimenti št. 39 in 61 ter priznane honvedske čete so svoji zgodovini nove, krasne slavne liste pridobili.

Južno-vzhodno bojišče. Pri Ferasu je bil neki italijanski poskus premostitve po artiljerijskem ognju preprečen.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Berlin, 24. maja (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Mir; samo razdrobljeno kamenje ropota pod z železom obkovanimi čevlji. . . Mir; le može stokajo pod težkim bremenom. . . Mir! Samo. . . zdaj trga z ropotom deset predznih, smečih granat deset ognjenih jam v cesto. . . Ogenj, železo, kamenje se razkropi. . . Vržemo se na tla. . . Gladko ležimo na razbitem kamenju. . . Mir, mir. Samo. . . zdaj zakriči zopet deset granat in deset šrapnelov. . . Ogenj, železo, kamenje se razkropi med nami, nad nami. . . In lunina luč teče srebrno v jame granat. . .

Mir, mir. „Naprej! Četrta četa, naprej!“ Nikdo ne manjka; nobeden!

Skočijo navzgor in hitijo za menoj. Svetilniki bruhaajo svojo luč na nas! Kaj hoče ta pogubna srebrna luč? Naprej!

„Gospod lajtntant, gospod lajtntant!“

„Kaj je?“

„Hočem pri Vas ostati; pri Vas se čutim tako varnega!“

Oj ti dobra štajerska duša, ko bi te zamogla ta otroška vera varovati! Tokrat smo prišli srečno za pokopališče, za zlato žarkino steno zvezd. . .

Neskončna srebrna cesta.

Spisal Rudolf Bernreiter.*

Noč leži črna nad ravno, kraško zemljo. Desetisoč zvezd in luna izlivajo srebrno in zlato luč na kamenje. V neskončnem okrožju kamenje, kamenje, kamenje. . . Sredi skozi kamenito polje vodi cesta. Raztrgana od isčerenih granat, razorjena in razbita, leze skozi kamenito planoto in njene temne jame pijejo požrešno srebrno lunino svitlobo. Dve uri dolgo leze cesta; dve uri dolgo vlivajo velikanski svetilniki svojo belo luč nanjo; srebma kakor lunina svitloba teče ta luč na cesto; dve uri dolgo dvigajo se na desni, na levi, zadaj, spredaj rakete, bele, zelene, rdeče; in dve uri dolgo krepavajo na srebrni cesti in poleg nje granate, granate, granate. . . In preko njih eksplodirajo z rezkim, plehnatim glasom šrapnele. . . Dve uri dolgo, dokler se ne pokaže pokopališko zidovje razstreljene vasi. Tam se izteče srebro svetilnikov v črno negotovost noči; tja prihajajo le še

„zgrešene“ granate in šrapneli, tam stojijo zlate zvezde žareče na luninem nebu in tako je, kakor da bi hotele od firmamenta pa do zemlje tkati steno žarkov, na kateri bi se morale granate razbiti. Kar leži za to steno, je varno pred njimi. Za pokopališčem postaja cesta črna. Tu se vozijo vozovi semintja, živali nosijo dragoceni material, čete marširajo v vrsti. . . Ali srebrna cesta iz postojanke do kolodvora! Ta neskončna srebrna cesta! Ta grozoviti veržini člen med fronto in etapo! Vsako noč potrebuje mož v strelskem jarku nova sredstva za življenje, novi material, novo municijo in vsako noč potujejo ljudje na cesti semintja. Ljudje padajo, konje se sestrelja, vozove razbija. . . Ostati morajo ležati na srebrni cesti; dve noči, tri noči. . . In vsako noč potujejo zopet od pokopališča v postojanko, od postojanke v pokopališče in na pokopališču se množijo leseni križi. . .

Na peklnski poti k pokopališču! Rakete se dvigajo svitlo iz postojanke; svetilniki mečejo luč in vedno zopet luč; luna. . . zvezde. . . ravna kamenita zemlja. . . pač za obupati. . . nobena stena. . . nobeno drevo. . . niti en velik kamen. . . niti en leseni križ! Vse razstreljeno, razbito, raztrgano. Le kamenje in kamenje. . .

Smo na srebrni cesti; na peklnski poti k pokopališču!

* Kakor smo v zadnji številki poročali, padel je na italijanski fronti junaka smrti komaj 22-letni nemški pisatelj Rudolf Bernreiter iz Maribora, ki je žrtvovao kot lajtntant domovini svoje dobro življenje. Prinašamo v prevodu eno njegovih v strelskem jarku spisanih črtic. (Op. ur.)